

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

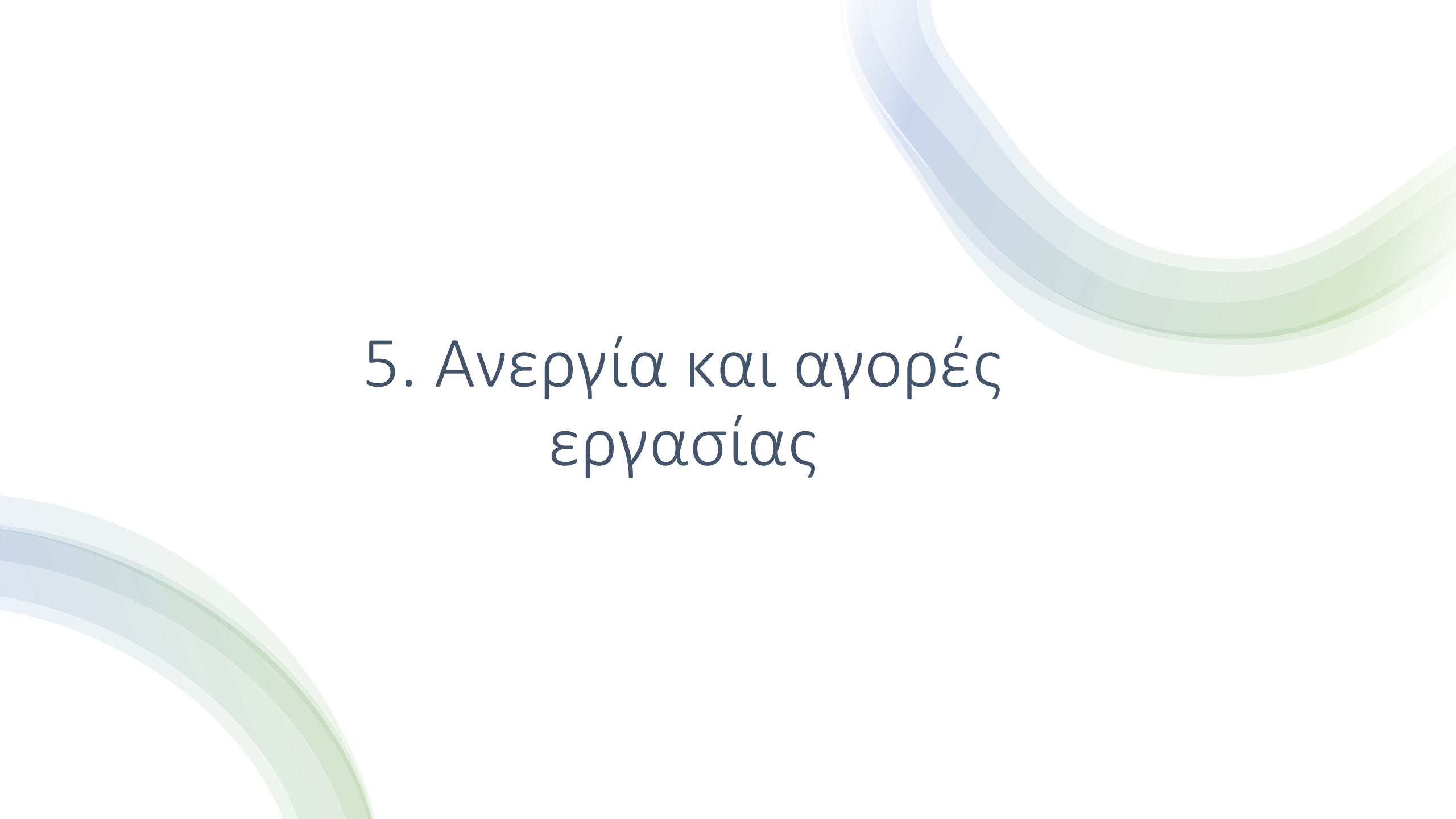
Σχολή Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών
Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης

Πολιτική Οικονομία Ι: Μακροθεωρία και Πολιτική

Νίκος Κουτσιαράς – Ζήσης Μανούζας

Βιβλιογραφία

- Cowen, T. and A. Tabarrok (2020) *Σύγχρονες Αρχές Μακροοικονομικής*, (επιστ. επιμέλεια ελληνικής έκδοσης: Νίκος Κουτσιαράς και Κυριάκος Φιλίνης – επιμέλεια μετάφρασης: Νίκος Κουτσιαράς), Αθήνα: Παπαζήσης
 - Παράρτημα των επιμελητών της ελληνικής έκδοσης
- Mankiw, G.M. and M.P. Taylor (2018) *Οικονομική (Μακροοικονομική)*, 4η Έκδοση, (επιστ. επιμέλεια ελληνικής έκδοσης: Αθανάσιος Μανιάτης, Σπύρος Ζήκος), Αθήνα: Τζιόλας

The background features decorative curved lines in shades of blue and green, positioned in the top-right and bottom-left corners.

5. Ανεργία και αγορές εργασίας

There
just aren't any
jobs out there.
I give up.

Then
congratulations!
You are no longer
officially
"unemployed."

Τα βασικά μεγέθη της αγοράς εργασίας

Απασχολούμενοι

- ✓ Άτομα ηλικίας 15 ετών και άνω που κατά την εβδομάδα αναφοράς:
- ✓ είτε εργάστηκαν έστω και μία ώρα με σκοπό την αμοιβή ή το κέρδος
- ✓ ή εργάστηκαν ως αμειβόμενοι βοηθοί στην οικογενειακή επιχείρηση
- ✓ είτε δεν εργάστηκαν, αλλά είχαν μία εργασία ή επιχείρηση από την οποία απουσίαζαν προσωρινά.

Άνεργοι

- ✓ Άτομα ηλικίας 15 έως 64 ετών που:
- ✓ Δεν χαρακτηρίστηκαν ως απασχολούμενοι,
- ✓ Ήταν άμεσα διαθέσιμοι για εργασία και
- ✓ είτε αναζητούσαν ενεργά εργασία τις τελευταίες 4 εβδομάδες
- ✓ είτε έχουν βρει απασχόληση που θα αναλάβουν μέσα στους επόμενους 3 μήνες

Εργατικό δυναμικό ή οικονομικά ενεργός πληθυσμός

Απασχολούμενοι + Άνεργοι

Ποσοστό ανεργίας

$$\frac{\text{Άνεργοι}}{\text{Εργατικό δυναμικό}} \times 100$$

Ποσοστό απασχόλησης

$$\frac{\text{Απασχολούμενοι}}{\text{Πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας (15-64 ετών)}} \times 100$$

Ποσοστό συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό

$$\frac{\text{Εργατικό δυναμικό}}{\text{Πληθυσμός εργάσιμης ηλικίας (15-64 ετών)}} \times 100$$

Προσοχή στους διαφορετικούς παρονομαστές!

Συμμετοχή στο εργατικό δυναμικό

Διαφορά μεταξύ πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας και εργατικού δυναμικού:

Όσοι είναι ικανοί προς εργασία αλλά, για διάφορους λόγους, δεν συμμετέχουν στο εργατικό δυναμικό.

Παραδείγματα:

Μακροχρόνια άνεργοι που, λόγω απογοήτευσης, έχουν πάψει να αναζητούν εργασία

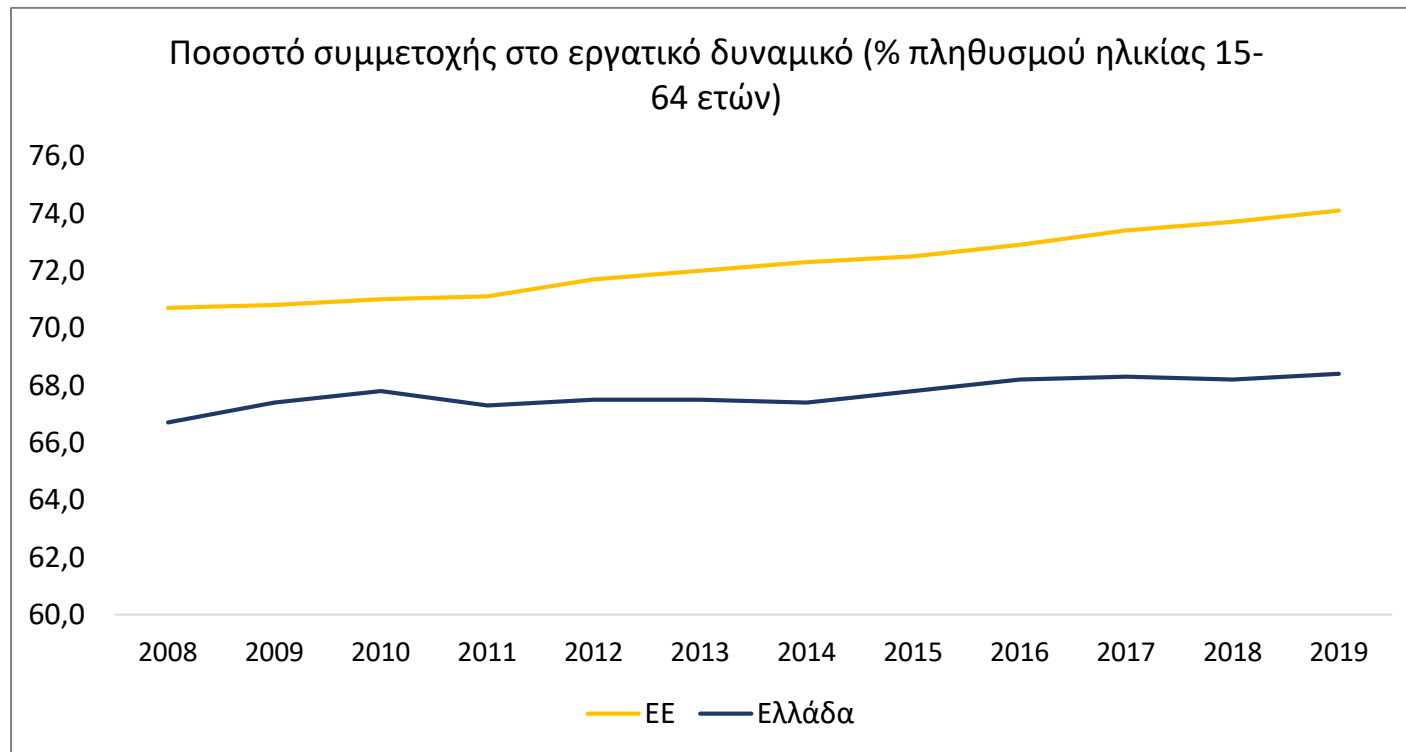

Μητέρες που, λόγω ανεπαρκών δομών φροντίδας προστατευόμενων μελών, αποκλείονται κατ' ουσίαν από το εργατικό δυναμικό

Άτομα που υφίστανται διακρίσεις με αποτέλεσμα τον αποκλεισμό τους από το εργατικό δυναμικό

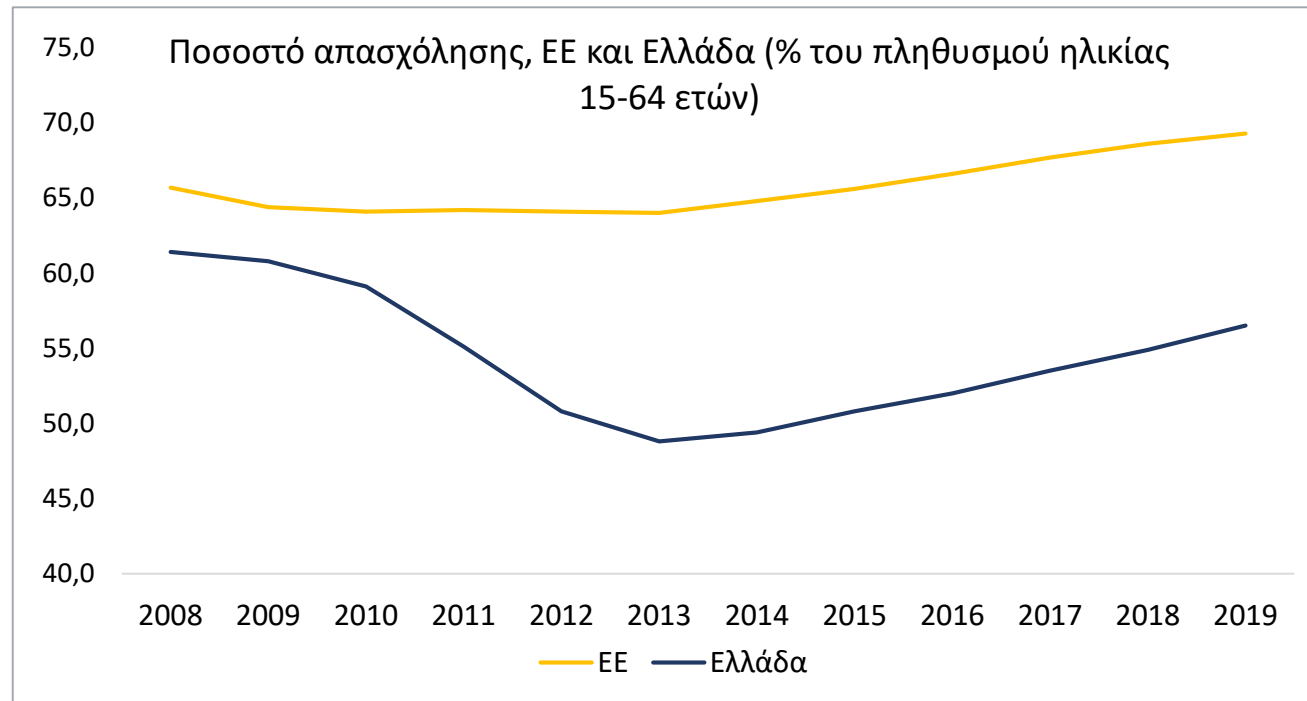
Ποσοστό συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό – ΕΕ και Ελλάδα

Πώς εξηγείται η υστέρηση της Ελλάδας έναντι της ΕΕ;

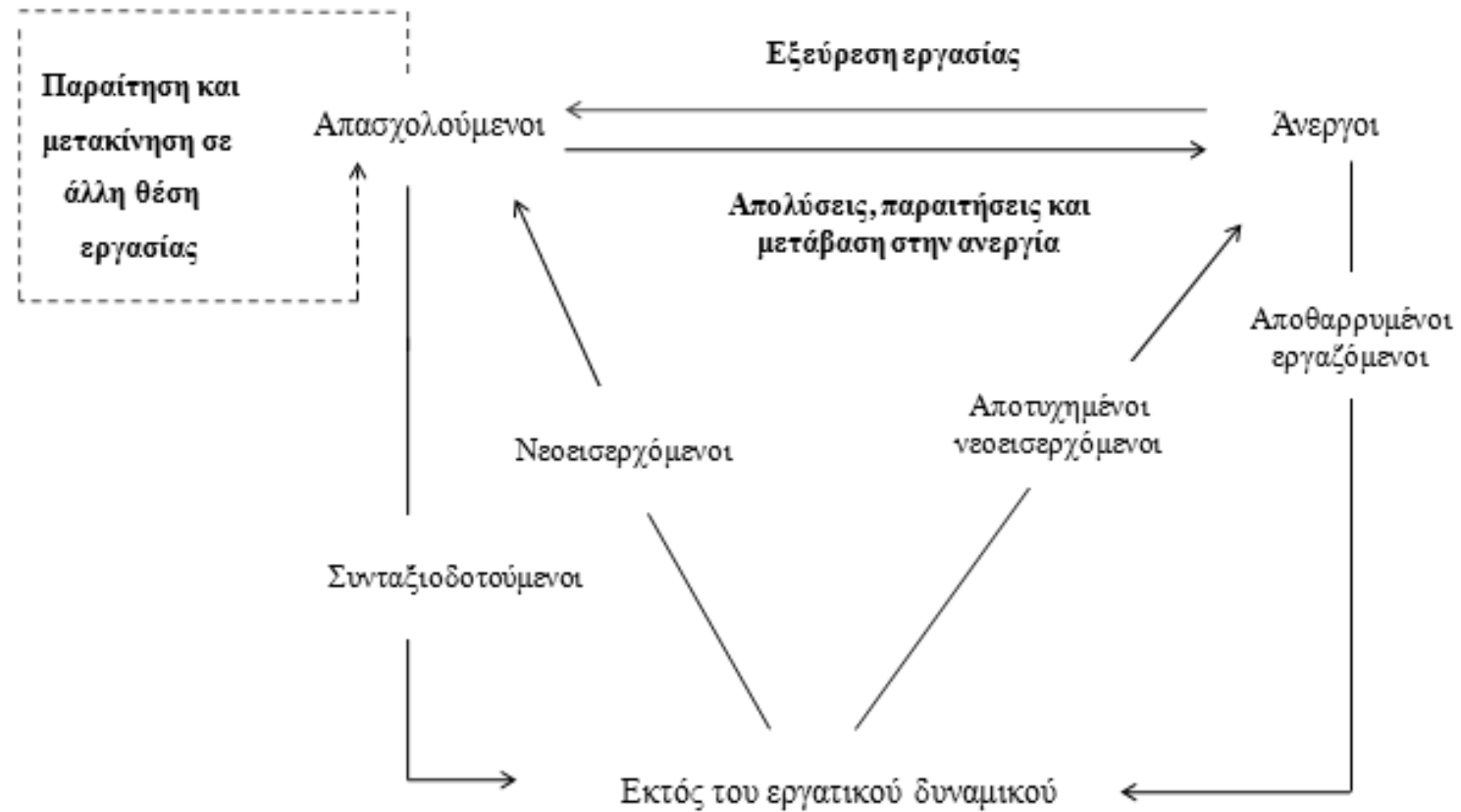
- Δημογραφικά χαρακτηριστικά
- Υψηλή φορολόγηση της εργασίας
- Υψηλό ποσοστό μακροχρόνια ανέργων
- Απουσία δομών φροντίδας προστατευόμενων μελών

Ποσοστό απασχόλησης – ΕΕ και Ελλάδα

- Μεταξύ των ετών 2008 και 2013, το ποσοστό απασχόλησης στην Ελλάδα μειώθηκε από 61% σε 49%.
- Το μέσο ποσοστό απασχόλησης στην ΕΕ ακολούθησε και αυτό πτωτική πορεία την περίοδο 2008-2013, αλλά διατηρήθηκε σε αρκετά υψηλότερα επίπεδα σε σχέση με αυτό της Ελλάδας

Ο χάρτης των ροών εργασίας

Πόσο καλός δείκτης είναι το ποσοστό ανεργίας;

Το ποσοστό ανεργίας **δεν** μετρά:

- Τους **αποθαρρυσμένους** εργαζόμενους
- Την **ποιότητα** των θέσεων εργασίας
- Τον **βαθμό αναντιστοιχίας** μεταξύ των γνώσεων και δεξιοτήτων που διαθέτουν οι απασχολούμενοι και αυτών που απαιτεί η θέση εργασίας τους (π.χ., κάτοχος διδακτορικού διπλώματος στις πολιτικές επιστήμες απασχολείται ως διανομέας)
- Την **ακούσια μερική απασχόληση**.

Ωστόσο:

- Αποδίδει ικανοποιητικά τις επιδόσεις της αγοράς εργασίας και της οικονομίας

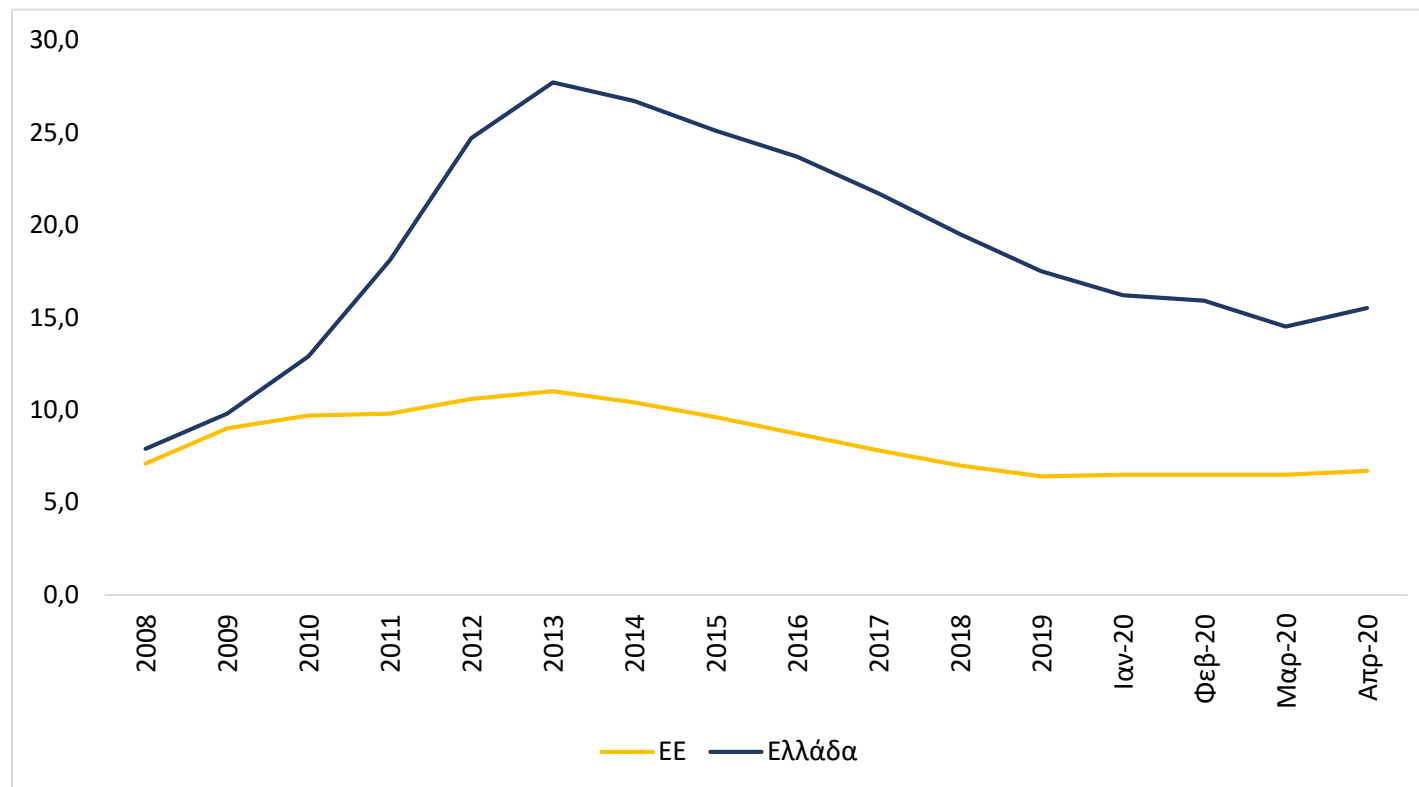
[Opinions](#) [Editorial Board](#) [Global Opinions](#) [The Opinions Essay](#) [Election 2020](#) [D.C., Md. & Va. Opinions](#) [Cartoons](#) [Cape Up](#) [Post Opinión](#) [Video](#)[Opinions](#)

Unemployment is so bad that these economists are proposing a new way to measure it

you've been temporarily laid off. There are plenty of people affected by slack job-market conditions who get left out of this measure — **those wanting full-time work but can only find part-time hours**, for example, or people who want to work but have not looked for a job recently.

During recessions in particular, these somewhat hidden, **underemployed** groups can be quite large (numbering 10.9 million and 2.3 million people, respectively, in April).

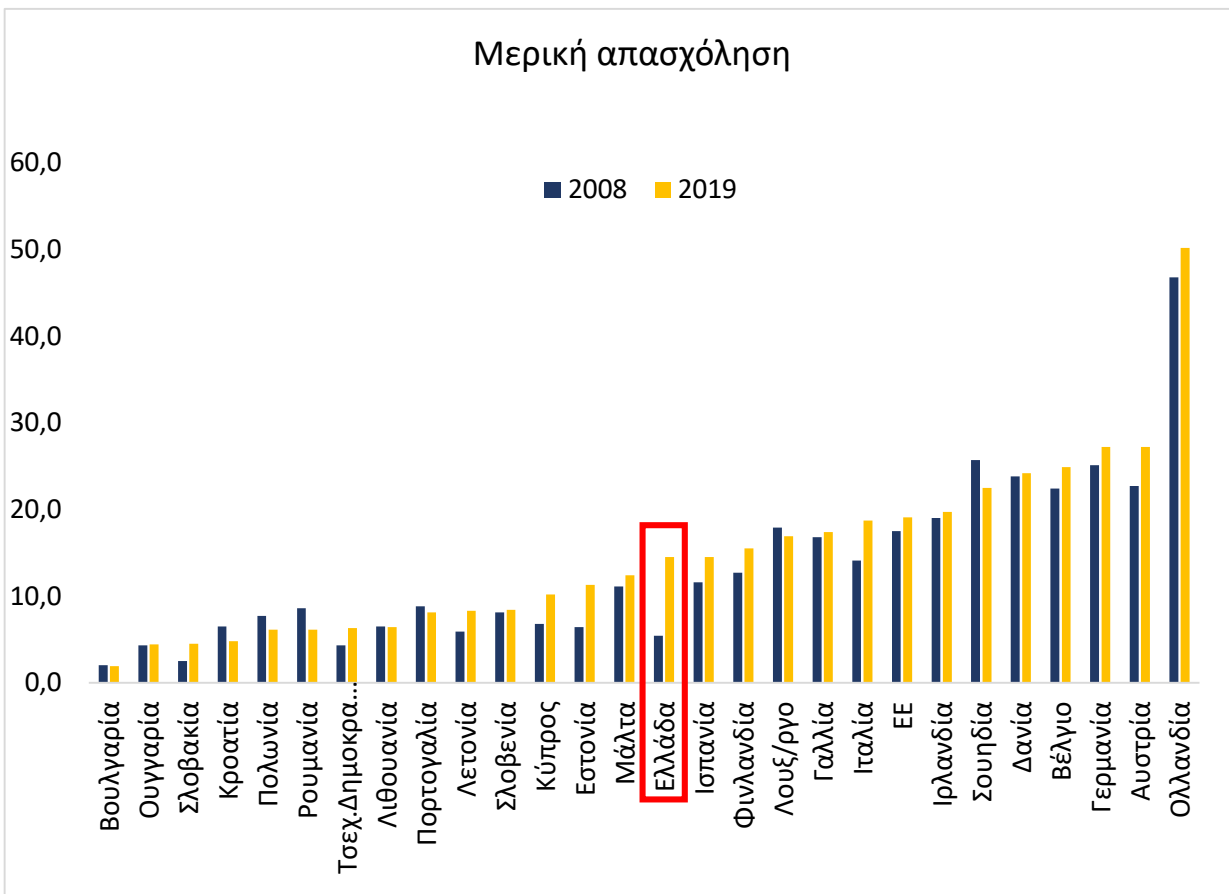
Ποσοστό ανεργίας σε Ελλάδα και ΕΕ

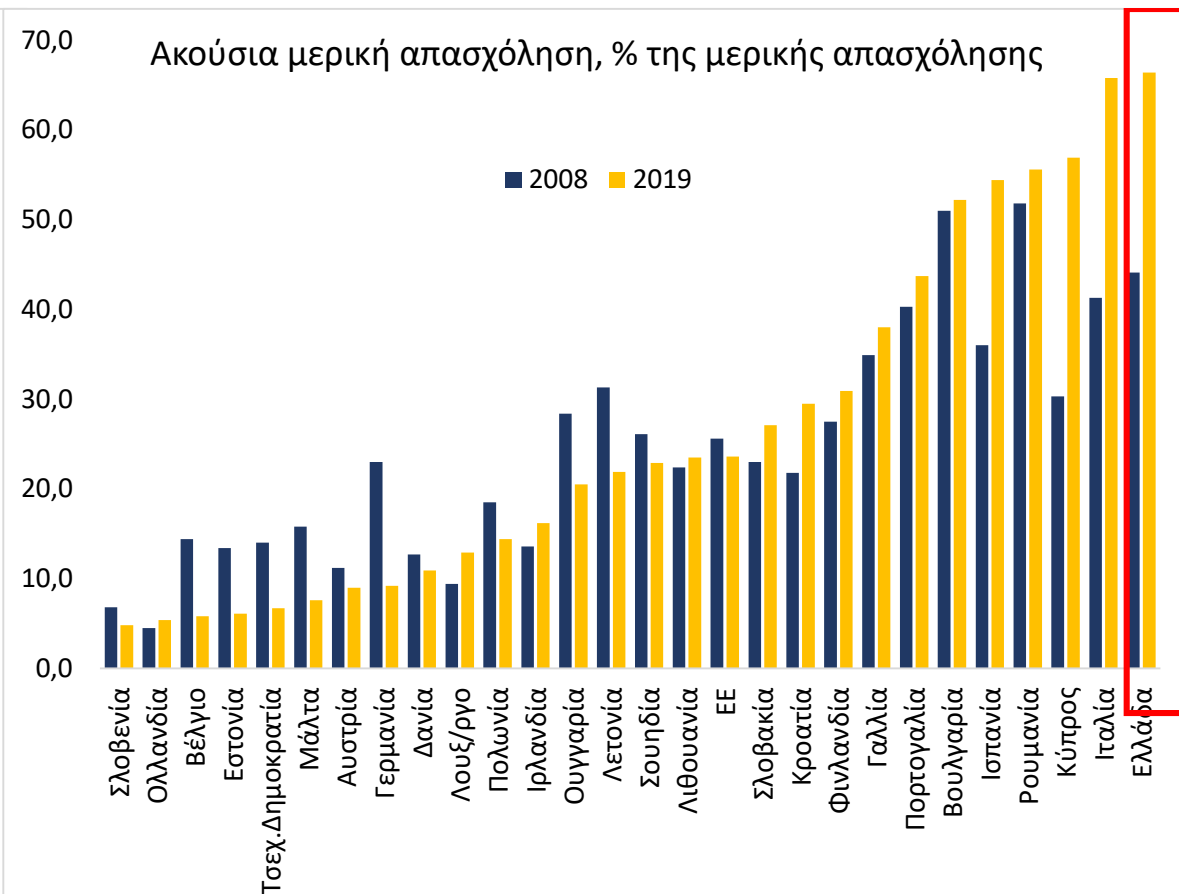
- Η ανεργία αυξήθηκε σημαντικά σε πολλές ευρωπαϊκές αγορές εργασίας στη διάρκεια της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης.
- Στην Ελλάδα, μεταξύ των ετών 2008 και 2013, το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε από 7,9%, σε 27,7%
- Μεταξύ των ετών 2008 και 2013, το μέσο ποσοστό ανεργίας στην ΕΕ αυξήθηκε από 7,1% σε 11,0%, ενώ έως το 2019 είχε μειωθεί σε 6,4%, ποσοστό χαμηλότερο από αυτό του 2008 (7,1%)

Μερική και ακούσια μερική απασχόληση σε Ελλάδα και ΕΕ

Μερική απασχόληση

Ακούσια μερική απασχόληση, % της μερικής απασχόλησης

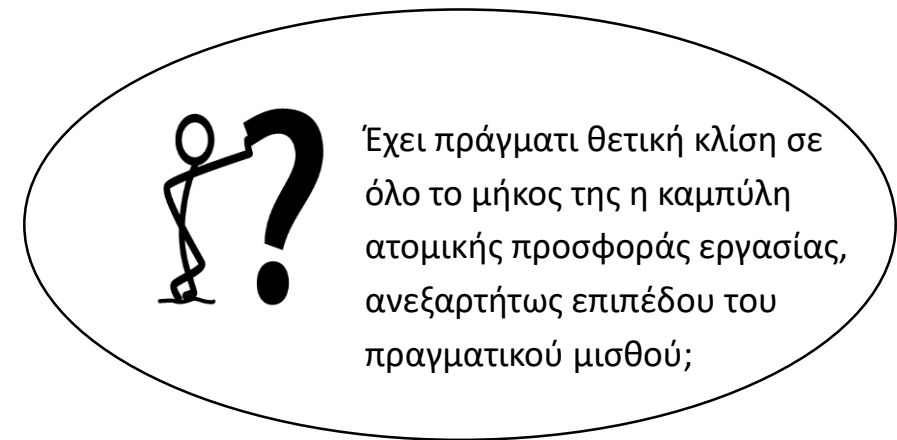
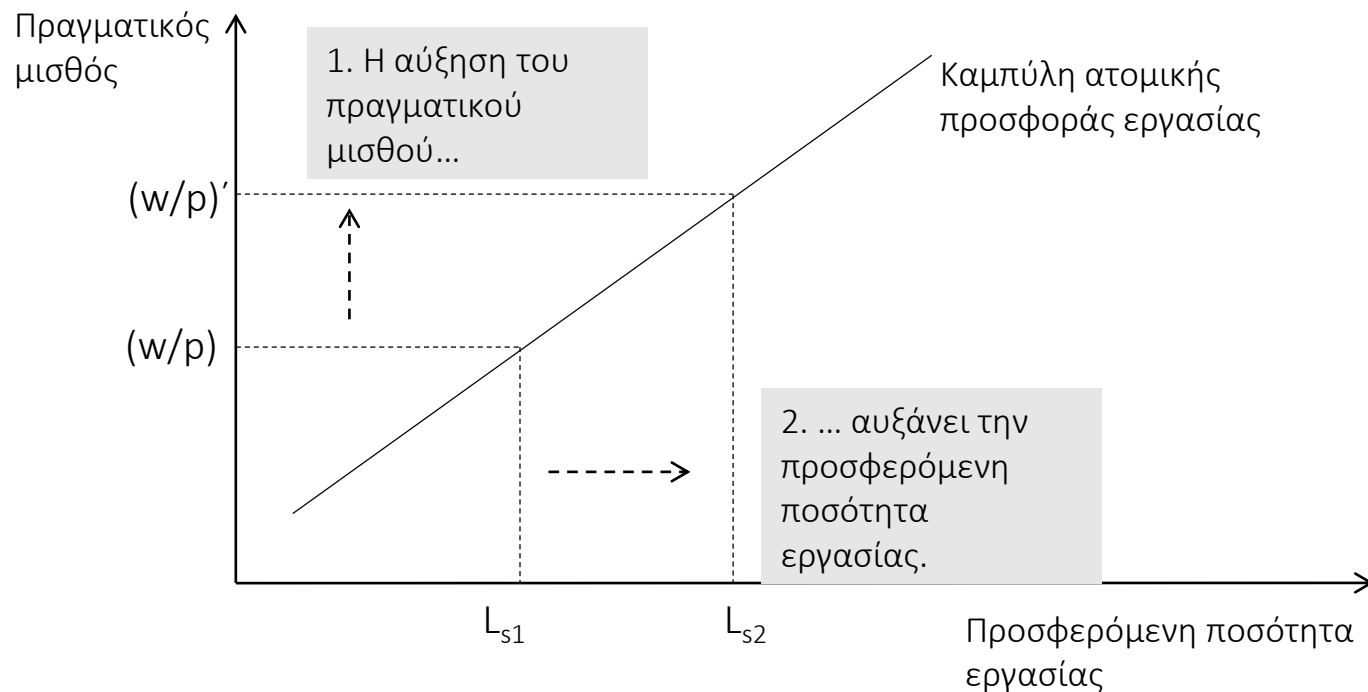
Πρόσφορά και ζήτηση
εργασίας και ισορροπία
στην αγορά εργασίας

Ατομική προσφορά εργασίας

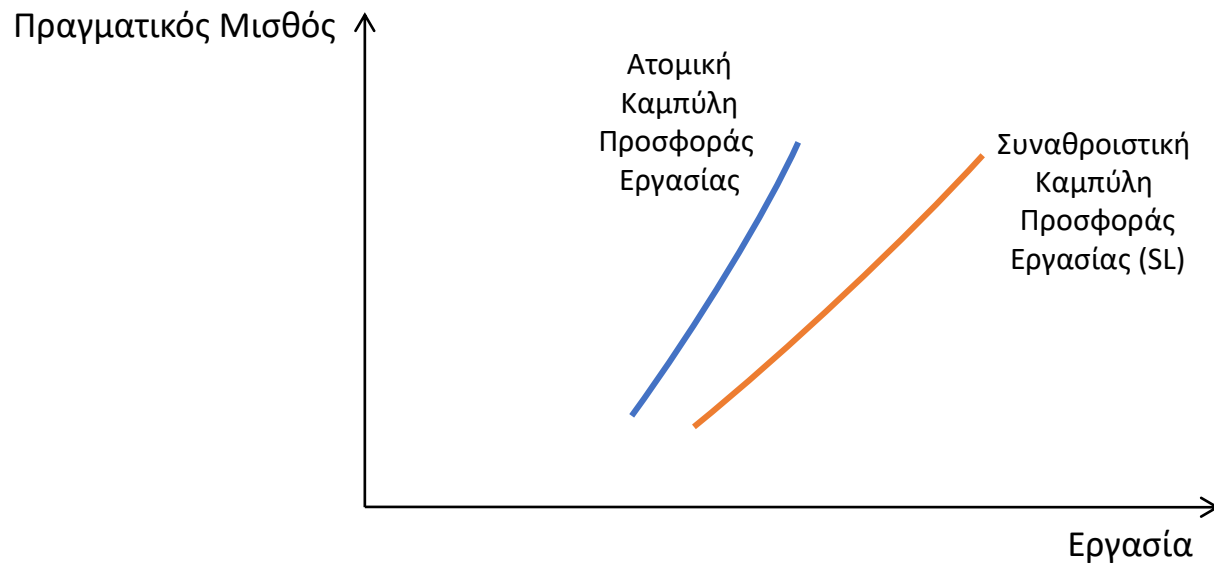
- Κάθε άτομο κατανέμει το χρόνο του μεταξύ **εργασίας** και **ανάπαυσης** (σχόλης).
- Η σχέση μεταξύ εργασίας και ανάπαυσης είναι **ανταλλακτική**: περισσότερη εργασία συνεπάγεται λιγότερη ανάπαυση και το αντίστροφο.
- Το **κόστος ευκαιρίας** της ανάπαυσης εκφράζει την εισοδηματική απώλεια που υφίσταται το άτομο για κάθε μία μονάδα (ώρα) που καταναλώνει από το αγαθό «ανάπαυση». Το κόστος ευκαιρίας της ανάπαυσης ισούται με το **πραγματικό ωρομίσθιο (W/P)**.
- Μια αύξηση του πραγματικού ωρομισθίου (W/P) προκαλεί δύο αντίθετης κατεύθυνσης επιδράσεις στην απόφαση του ατόμου για τις ώρες εργασίας που επιθυμεί να εργαστεί:
 - **Αποτέλεσμα υποκατάστασης – Θετική επίδραση:** $\uparrow W/P \rightarrow \uparrow$ Κόστους Ευκαιρίας Ανάπαυσης $\rightarrow \downarrow$ Κατανάλωσης του αγαθού «ανάπαυση» $\rightarrow \uparrow$ Προσφερόμενης ποσότητας εργασίας.
 - **Αποτέλεσμα εισοδήματος: - Αρνητική επίδραση:** $\uparrow W/P \rightarrow \uparrow$ Εισόδημα από εργασία $\rightarrow \uparrow$ Κατανάλωσης όλων των κανονικών αγαθών $\rightarrow \uparrow$ κατανάλωσης αγαθού «ανάπαυση» $\rightarrow \downarrow$ Προσφερόμενης ποσότητας εργασίας.

Καμπύλη ατομικής προσφοράς εργασίας

Η καμπύλη ατομικής προσφοράς εργασίας έχει θετική κλίση: το αποτέλεσμα υποκατάστασης υπερτερεί του εισοδηματικού αποτελέσματος

Συναθροιστική προσφορά εργασίας

- Η συναθροιστική καμπύλη προσφοράς εργασίας δείχνει, για κάθε επίπεδο πραγματικού μισθού, την ποσότητα εργασίας που προσφέρεται συνολικά σε μια οικονομία.
- Όσο υψηλότερος είναι ο πραγματικός μισθός, τόσο περισσότερα άτομα αποφασίζουν να εισέλθουν στο εργατικό δυναμικό.

Η ζήτηση εργασίας

- Κάθε επιχείρηση επιλέγει εκείνη την ποσότητα εργασίας που μεγιστοποιεί το κέρδος της.
- Η συνθήκη μεγιστοποίησης του κέρδους υπαγορεύεται από την εξίσωση του οριακού εσόδου (MR) με το οριακό κόστος (MC):

MR=MC → Συνθήκη μεγιστοποίησης κέρδους

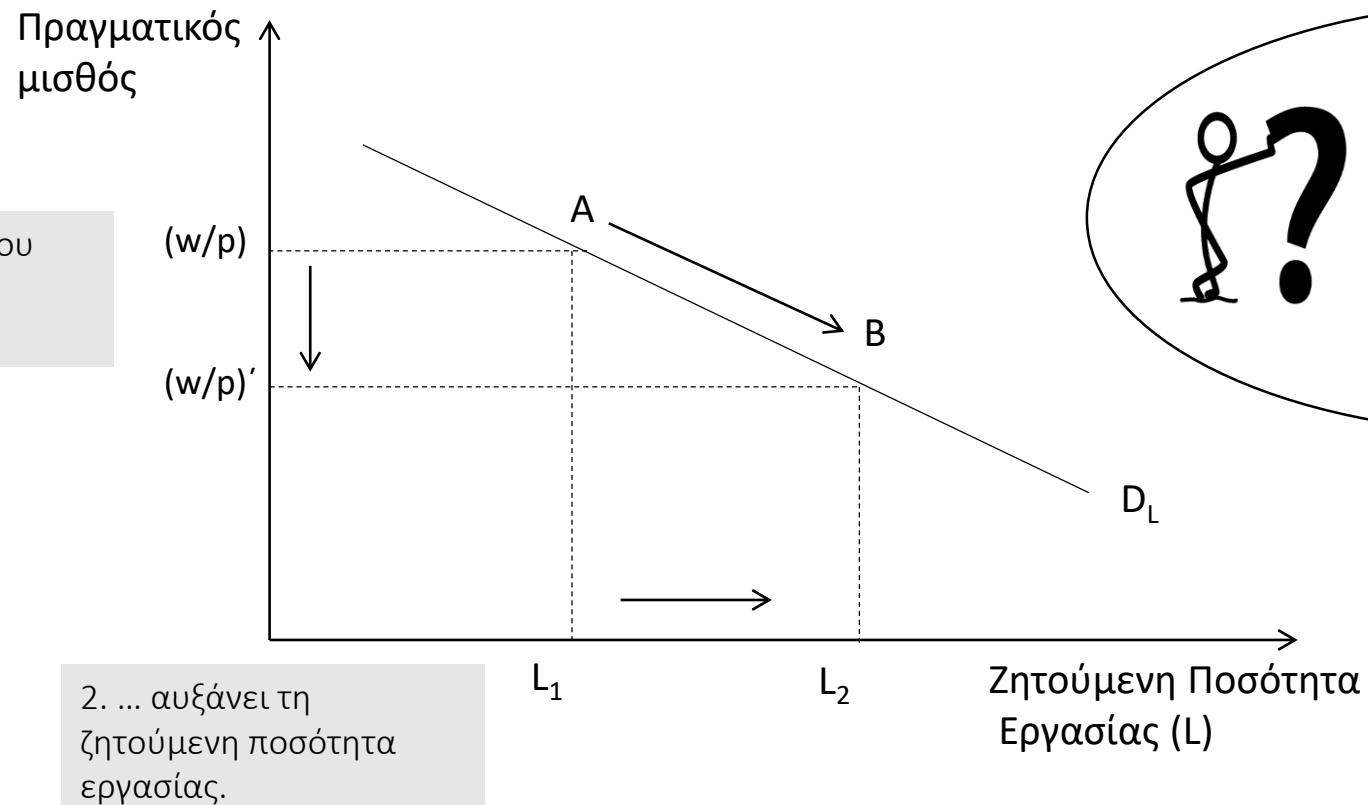
- Το οριακό έσοδο που αποφέρει στην επιχείρηση ο εργαζόμενος ισούται το γινόμενο της τιμής πώλησης μίας μονάδας προϊόντος επί το οριακό προϊόν (το προϊόν που παράγεται από μία επιπλέον ώρα εργασίας): **$P \cdot MP_L$** .
- Το οριακό κόστος του εργαζόμενου είναι ο μισθός **W**.
- Σύμφωνα με τα παραπάνω, η ποσότητα εργασίας που ζητά η επιχείρηση δίνεται από την συνθήκη:

$$P \cdot MP_L = W \text{ ή } MP_L = W/P$$

Η καμπύλη ζήτησης εργασίας

Η αρνητική κλίση της καμπύλης ζήτησης εργασίας

1. Η μείωση του πραγματικού μισθού...

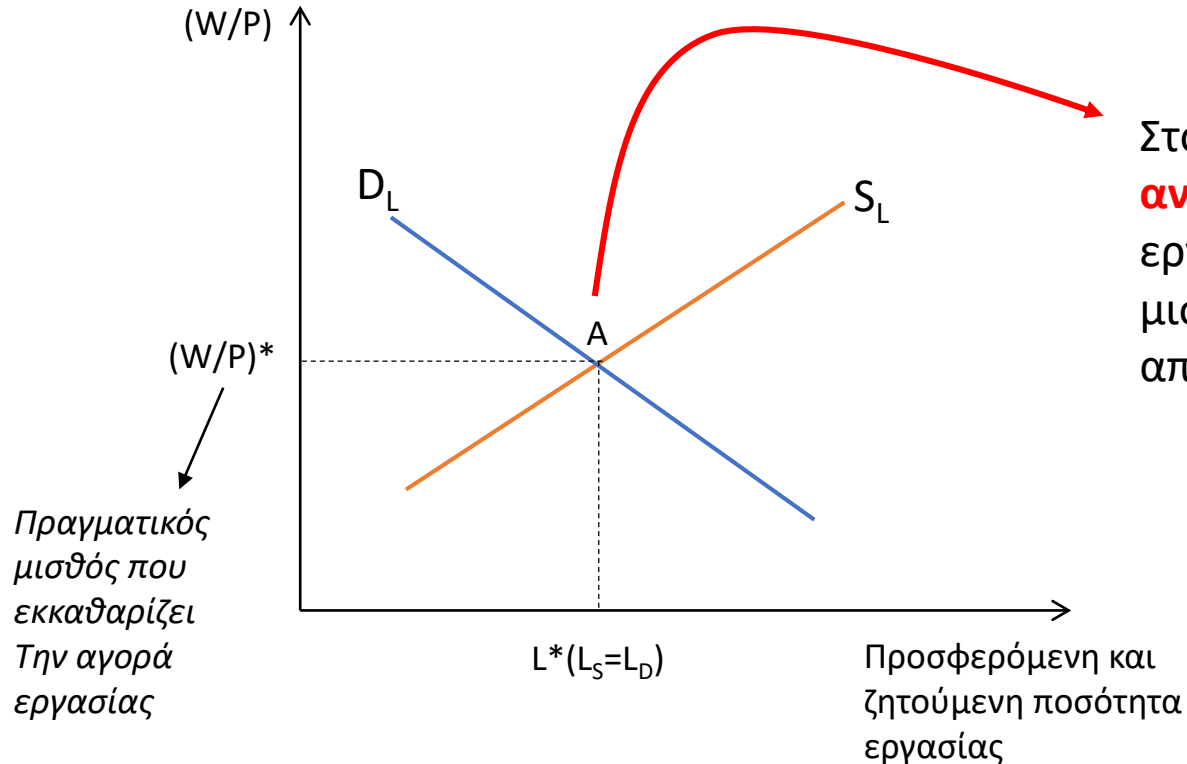

2. ... αυξάνει τη ζητούμενη ποσότητα εργασίας.

Έχει πράγματι αρνητική κλίση σε όλο το μήκος της η καμπύλη ζήτησης εργασίας, ανεξαρτήτως επιπέδου του πραγματικού μισθού;

Ισορροπία στην αγορά εργασίας

Στο σημείο A **δεν υπάρχει ακούσια ανεργία**: όσοι επιθυμούν να εργαστούν για επίπεδο πραγματικού μισθού $(W/P)^*$, θα βρουν απασχόληση.

The background features decorative curved lines in shades of blue and green, positioned in the top-left, top-right, and bottom-left corners.

Είδη ανεργίας

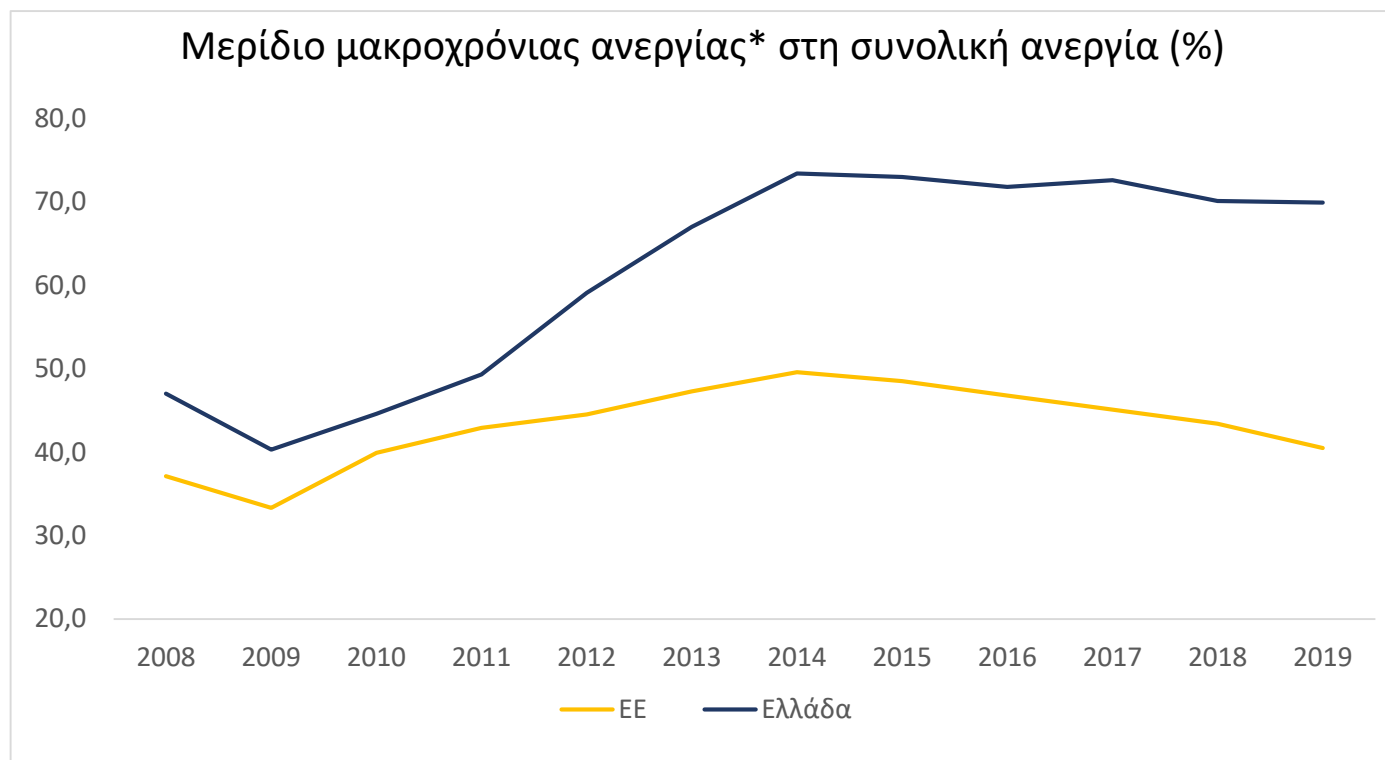
Ανεργία τριβής

- Ανεργία τριβής είναι η **βραχυχρόνια** ανεργία που προκαλείται, επειδή οι εργαζόμενοι που αναζητούν εργασία χρειάζονται συνήθως χρόνο έως ότου βρουν τη θέση εργασίας που ταιριάζει καλύτερα στις προτιμήσεις και τις δεξιότητές τους.
- Η **έλλειψη πληροφόρησης** συνιστά ένα από τα σημαντικότερα αίτια της ανεργίας τριβής.
- Η **διάρκεια** της ανεργίας τριβής μειώνεται στην **ανοδική** φάση του οικονομικού κύκλου και αυξάνεται στην **καθοδική**.
- Όσο πιο **δυναμική** είναι μια οικονομία τόσο μεγαλύτερο είναι το μερίδιο της ανεργίας τριβής στη συνολική ανεργία (υπόθεση της *δημιουργικής καταστροφής*).

Το Διαδίκτυο
επηρεάζει την
ανεργία τριβής;

Η μακροχρόνια ανεργία στην Ελλάδα και την ΕΕ

- Το 2009, στην Ελλάδα, τέσσερις στους δέκα ανέργους (40,3%) παρέμεναν σε κατάσταση ανεργίας για διάστημα μεγαλύτερο του έτους
- Το 2019, το μερίδιο της μακροχρόνιας ανεργίας υποχώρησε οριακά κάτω από το 70%.
- Στην ΕΕ το μερίδιο της μακροχρόνιας ανεργίας αυξήθηκε από 33,3% το 2009, σε 49,6% το 2014 και ακολουθώντας, έκτοτε, πτωτική πορεία μειώθηκε, το 2019, σε 40,5%

*Ως μακροχρόνια ορίζεται η ανεργία με διάρκεια μεγαλύτερη του ενός έτους.

Πηγή: Παράρτημα των επιμελητών Ν. Κουτσιαρά και Κ. Φιλίνη στο Cowen και Tabarrok (2020)

Διαρθρωτική ανεργία

Ορισμός

Διαρθρωτική ανεργία είναι η **επίμονη, μακροχρόνια** ανεργία που προκαλείται από **διαταραχές μακράς διάρκειας** ή από **μόνιμα** χαρακτηριστικά μιας οικονομίας που δυσχεραίνουν την εύρεση εργασίας για ορισμένα μέλη του εργατικού δυναμικού.

Διαρθρωτική ανεργία

Χαρακτηριστικά

- Επίμονη **ΚΑΙ** Μακροχρόνια: Ένα **σημαντικό ποσοστό** του εργατικού δυναμικού παραμένει σε καθεστώς ανεργίας για χρονικό διάστημα **σημαντικά μεγαλύτερο του ενός έτους**.
- Υψηλό οικονομικό, κοινωνικό και ψυχικό κόστος
- Εγείρει **ζήτημα προσαρμογής** των γνώσεων και δεξιοτήτων που διαθέτουν οι αναζητούντες εργασία με τις γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούν οι κενές θέσεις εργασίας
- **Συνύπαρξη διαρθρωτικής** ανεργίας με **κενές θέσεις** εργασίας
- Η **παγίδα** της διαρθρωτικής ανεργίας: όσο πιο επίμονη και μακροχρόνια είναι η ανεργία τόσο δυσκολότερη είναι η έξοδος από αυτήν.

Διαρθρωτική ανεργία

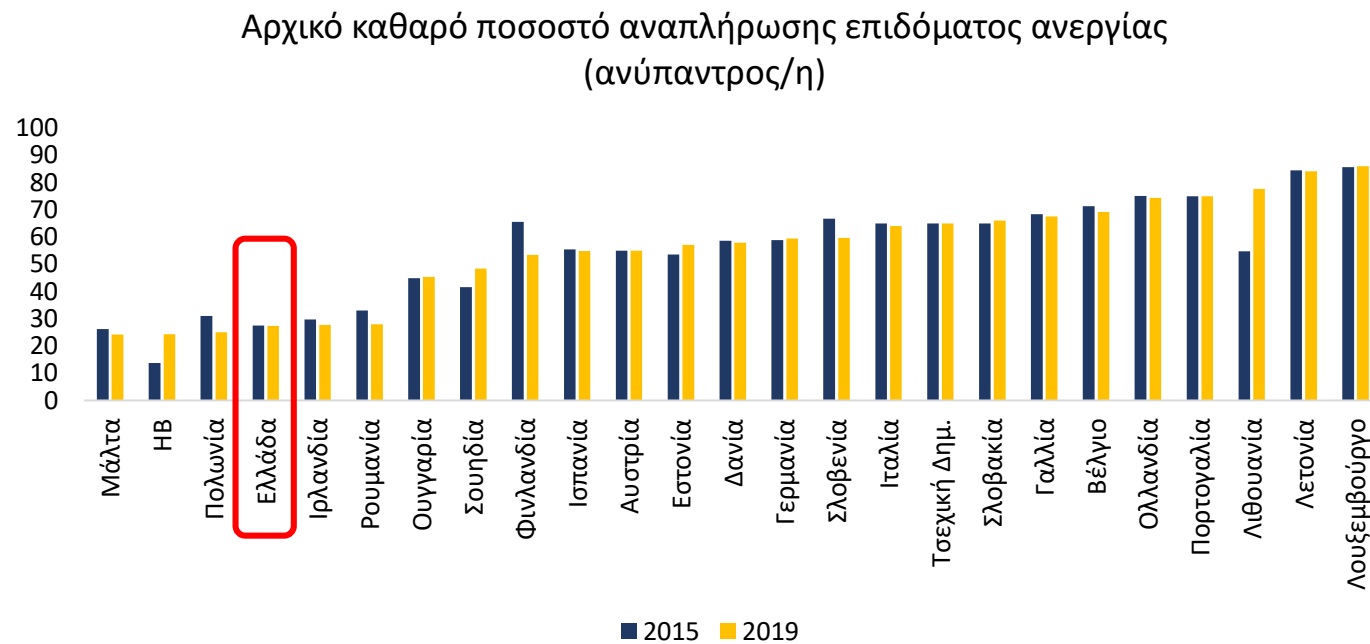
Τι προκαλεί τη διαρθρωτική ανεργία;

- **Μεγάλες, μόνιμες, διαρθρωτικές διαταραχές στο σύνολο της οικονομίας:**
 - Τεχνολογικές μεταβολές
 - Παγκοσμιοποίηση
 - Κλιματική αλλαγή
- **Ρυθμίσεις της Εργατικής Νομοθεσίας:**
 - Επιδόματα ανεργίας
 - Κατώτατοι μισθοί
 - Εργατικά συνδικάτα
 - Νομοθεσία προστασίας της απασχόλησης

Διαρθρωτική ανεργία και επιδόματα ανεργίας

- Τα επιδόματα ανεργίας επιδρούν στην πλευρά της **προσφοράς εργασίας**.
- Τα επιδόματα ανεργίας παρέχουν στους ανέργους ένα είδος ασφάλισης έναντι της ανεργίας.
- Η ασφάλιση έναντι της ανεργίας μειώνει την τιμή του αγαθού «ανάπαυση».
- Όσο υψηλότερο είναι το ποσοστό αναπλήρωσης και όσο μεγαλύτερη η διάρκεια του επιδόματος ανεργίας τόσο εξασθενεί το κίνητρο αναζήτησης και αποδοχής εργασίας από την πλευρά των ανέργων.

Διαρθρωτική ανεργία και επιδόματα ανεργίας

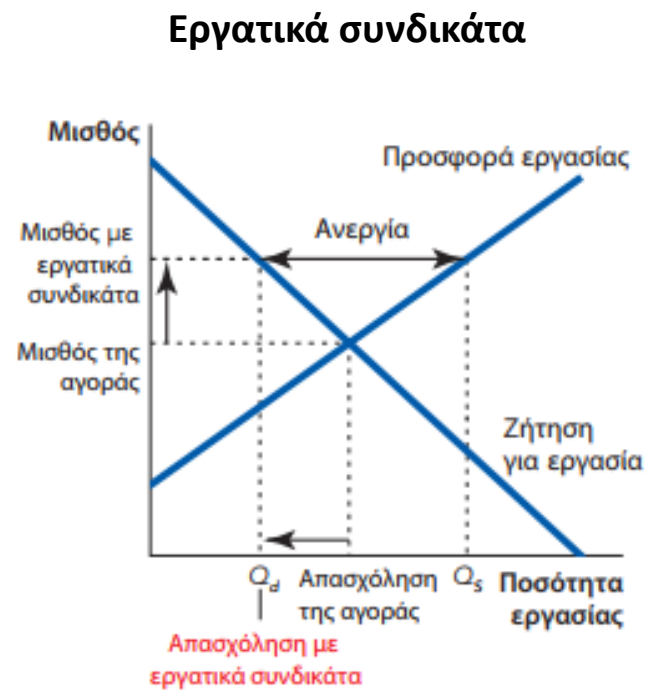

- Το 2019, το επίδομα ανεργίας που λάμβανε ένας ανύπαντρος άνεργος στην Ελλάδα αντιστοιχούσε κατά μέσο όρο στο 27,4% του καθαρού μισθού του.
- Σε χώρες, όπως η Ολλανδία, η Πορτογαλία, η Λιθουανία, η Λετονία και το Λουξεμβούργο, το ποσοστό αυτό ξεπερνούσε το 74%
- Στο πλαίσιο των μέτρων άμβλυνσης των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της πανδημίας του Covid-19, πολλές ευρωπαϊκές κυβερνήσεις επέκτειναν εκτάκτως και προσωρινά τα προγράμματα προστασίας των ανέργων, επιμηκύνοντας την περίοδο χορήγησης των επιδομάτων ανεργίας.

Διαρθρωτική ανεργία, κατώτατοι μισθοί και εργατικά συνδικάτα

- Ο κατώτατος μισθός και τα εργατικά συνδικάτα επιδρούν στην πλευρά της **ζήτησης εργασίας**.
- Σε αμφότερες τις περιπτώσεις η ανάλυση των επιδράσεων στην αγορά εργασίας είναι παρόμοια με την ανάλυση της επιβολής κατώτατων τιμών: προκαλούν **πλεονάζουσα προσφορά**.
- Η επιβολή κατώτατου μισθού σε επίπεδο μισθού $>$ μισθό ισορροπίας, αυξάνει την τιμή της εργασίας \rightarrow \downarrow η ζητούμενη ποσότητα εργασίας από τις επιχειρήσεις \rightarrow πλεονάζουσα προσφορά εργασίας \rightarrow ανεργία.
- Τα εργατικά συνδικάτα προκαλούν παρόμοιο αποτέλεσμα με αυτό της επιβολής κατώτατου μισθού: μέσω διαφόρων μορφών πίεσης (λ.χ., απεργία) διεκδικούν μισθό υψηλότερο από τον μισθό ισορροπίας και προκαλούν ανεργία

Διαρθρωτική ανεργία, κατώτατοι μισθοί και εργατικά συνδικάτα – διαγραμματική απεικόνιση

- **Αριστερό διάγραμμα:** Ο κατώτατος μισθός αυξάνει την τιμή της εργασίας σε επίπεδο υψηλότερο από το μισθό ισορροπίας της αγοράς. Η ζητούμενη ποσότητα εργασίας μειώνεται και προκαλείται πλεονάζουσα προσφορά εργασίας (ανεργία) ίση με την απόσταση $Q_s - Q_d$.
- **Δεξιό διάγραμμα:** Το εργατικό συνδικάτο απειλεί με απεργία εάν η επιχείρηση δεν καταβάλλει το μισθό που διεκδικεί ($>$ μισθό της αγοράς) \rightarrow μείωση της ζητούμενης ποσότητας εργασίας \rightarrow πλεονάζουσα προσφορά εργασίας (ανεργία) ίση με την απόσταση $Q_s - Q_d$.

Διαρθρωτική ανεργία και Νομοθεσία Προστασίας της Απασχόλησης

Η **Νομοθεσία Προστασίας της Απασχόλησης** περιορίζει – εν μέρει ή πλήρως – το **Δόγμα της Κατά Βούληση Απασχόλησης**

- Παραδείγματα Νομοθεσίας Προστασίας της Απασχόλησης:
 - Αποζημίωση σε περίπτωση απόλυσης
 - Υποχρέωση προειδοποίησης για την καταγγελία σύμβασης αορίστου χρόνου
 - Απαγόρευση ομαδικών απολύσεων
 - Καθορισμός δοκιμαστικής περιόδου κατά την οποία ο εργαζόμενος δεν δικαιούται αποζημίωση

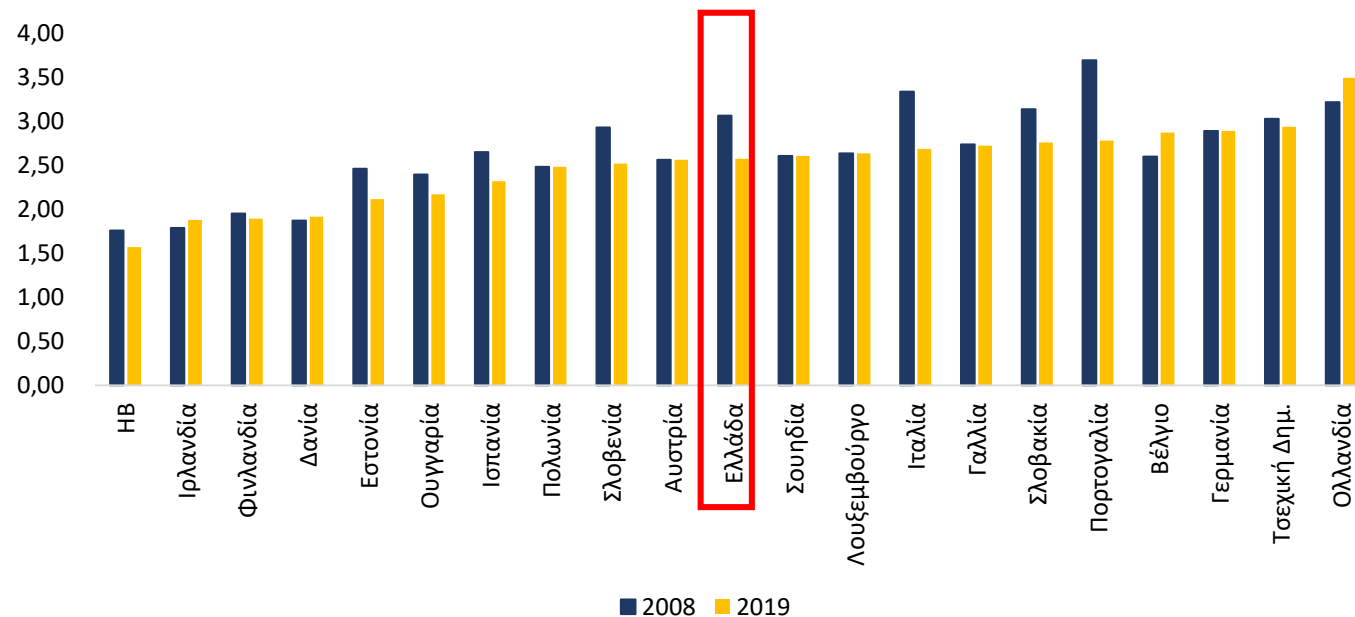
Διαρθρωτική ανεργία και Νομοθεσία Προστασίας της Απασχόλησης

Η Νομοθεσία Προστασίας της Απασχόλησης:

- Δημιουργεί εργασιακή ασφάλεια για τους πλήρως απασχολούμενους, αλλά την ίδια στιγμή:
- Καθιστά την αγορά εργασίας λιγότερο ευέλικτη και δυναμική
- Αυξάνει τη χρονική διάρκεια της ανεργίας
- Αυξάνει το ποσοστό ανεργίας μεταξύ των νέων, των εργαζομένων που ανήκουν σε μειονότητες και, γενικότερα, όσων η πρόσληψη συνοδεύεται από σχετικά υψηλό κίνδυνο.

Διαρθρωτική ανεργία και Νομοθεσία Προστασίας της Απασχόλησης

Δείκτης προστασίας της απασχόλησης (Έκδοση II, ατομικές και ομαδικές απολύσεις, κανονική απασχόληση)

- Σε όλες τις ευρωπαϊκές αγορές εργασίας, εκτός από αυτήν του Βελγίου, ο δείκτης προστασίας της απασχόλησης μειώθηκε η παρέμεινε σταθερός την περίοδο 2008-2019.
- Στην Ελλάδα, η τιμή του δείκτη μειώθηκε από 3,06 το 2008, σε 2,57 το 2013, ως αποτέλεσμα σημαντικών μεταρρυθμίσεων που προωθήθηκαν στην αγορά εργασίας

Αλλά...

- Η **κοινωνική δικαιοσύνη** (μισθολογικές ανισότητες, άνιση διανομή του εισοδήματος) και η **αποδοτική κατανομή των πόρων** (αποτυχίες των αγορών εργασίας και ασφάλισης: ασύμμετρη πληροφόρηση, ασύμμετρη διαπραγματευτική ισχύς) υπαγορεύουν τη **ρύθμιση** της αγοράς εργασίας και τεκμηριώνουν τον **θετικό** ρόλο των εργατικών συνδικάτων.

Διαρθρωτική ανεργία και ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης

- Οι Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης αποσκοπούν πρωτίστως στη μείωση της διαρθρωτικής ανεργίας
- Παραδείγματα Ενεργητικών Πολιτικών Απασχόλησης:
 - Επιδότηση προγραμμάτων κατάρτισης και επανακατάρτισης
 - Υποστήριξη κατά την αναζήτηση απασχόλησης
 - Έλεγχος της διαθεσιμότητας για εργασία
 - Κίνητρα για ταχύτερη εύρεση απασχόλησης

Παράγοντες που επηρεάζουν τη διαρθρωτική ανεργία – Σύνοψη

Παράγοντες που αυξάνουν τη διαρθρωτική ανεργία

- Μεγάλες και μόνιμες διαταραχές που απαιτούν την αναδιάρθρωση της οικονομίας:
 - Τεχνολογίες εξοικονόμησης εργασίας
 - Παγκοσμιοποίηση
 - Κλιματική αλλαγή
- Εργασιακές ρυθμίσεις
 - Επιδόματα ανεργίας (προσφορά εργασίας)
 - Κατώτατοι μισθοί (ζήτηση εργασίας)
 - Εργατικά συνδικάτα (ζήτηση εργασίας)
 - Νομοθεσία προστασίας της απασχόλησης (ζήτηση και προσφορά εργασίας)

Παράγοντες που μειώνουν τη διαρθρωτική ανεργία

- Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης που στοχεύουν στην αύξηση της προσφοράς εργασίας:
 - Επαγγελματική κατάρτιση και επανακατάρτιση
 - Υποστήριξη κατά την αναζήτηση απασχόλησης
 - Έλεγχος της διαθεσιμότητας για εργασία
 - Κίνητρα για ταχεία εύρεση εργασίας

Κυκλική ανεργία

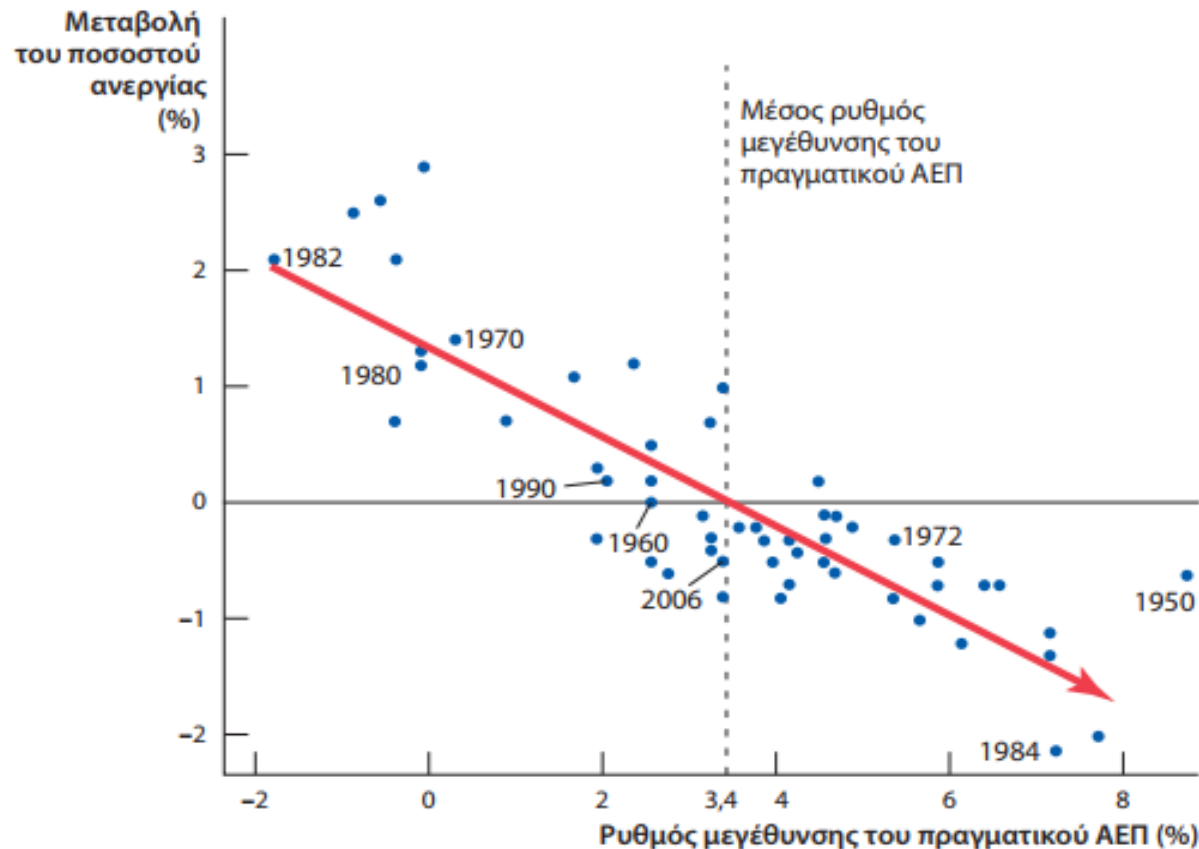
Ορισμός

Κυκλική ανεργία είναι η ανεργία που σχετίζεται με τις φάσεις του οικονομικού κύκλου. Αυξάνεται στις καθοδικές φάσεις του οικονομικού κύκλου και μειώνεται στις ανοδικές.

Η κυκλική ανεργία αυξάνεται σε περιόδους υφέσεων...

... και μειώνεται σε περιόδους ταχείας οικονομικής μεγέθυνσης

Σύμφωνα με το γράφημα, η ανεργία (εν προκειμένω στις ΗΠΑ):

- τείνει να μειώνεται, όταν ο ρυθμός μεγέθυνσης > μέσο ρυθμό μεγέθυνσης
- και να αυξάνεται όταν ο ρυθμός μεγέθυνσης < μέσο ρυθμό μεγέθυνσης

Πού οφείλεται η κυκλική ανεργία;

Θεωρία των πραγματικών διαταραχών

Οι οικονομικοί κύκλοι οφείλονται, και αυτοί, σε πραγματικές διαταραχές που επιφέρουν αναδιάρθρωση της οικονομίας και μετακίνηση των πόρων από τους φθίνοντες στους ανερχόμενους κλάδους.

Από αυτήν την άποψη, η κυκλική ανεργία δεν διαφέρει σε κάτι από τις άλλες μορφές ανεργίας.

VS.

Θεωρία της ανεπαρκούς συναθροιστικής ζήτησης

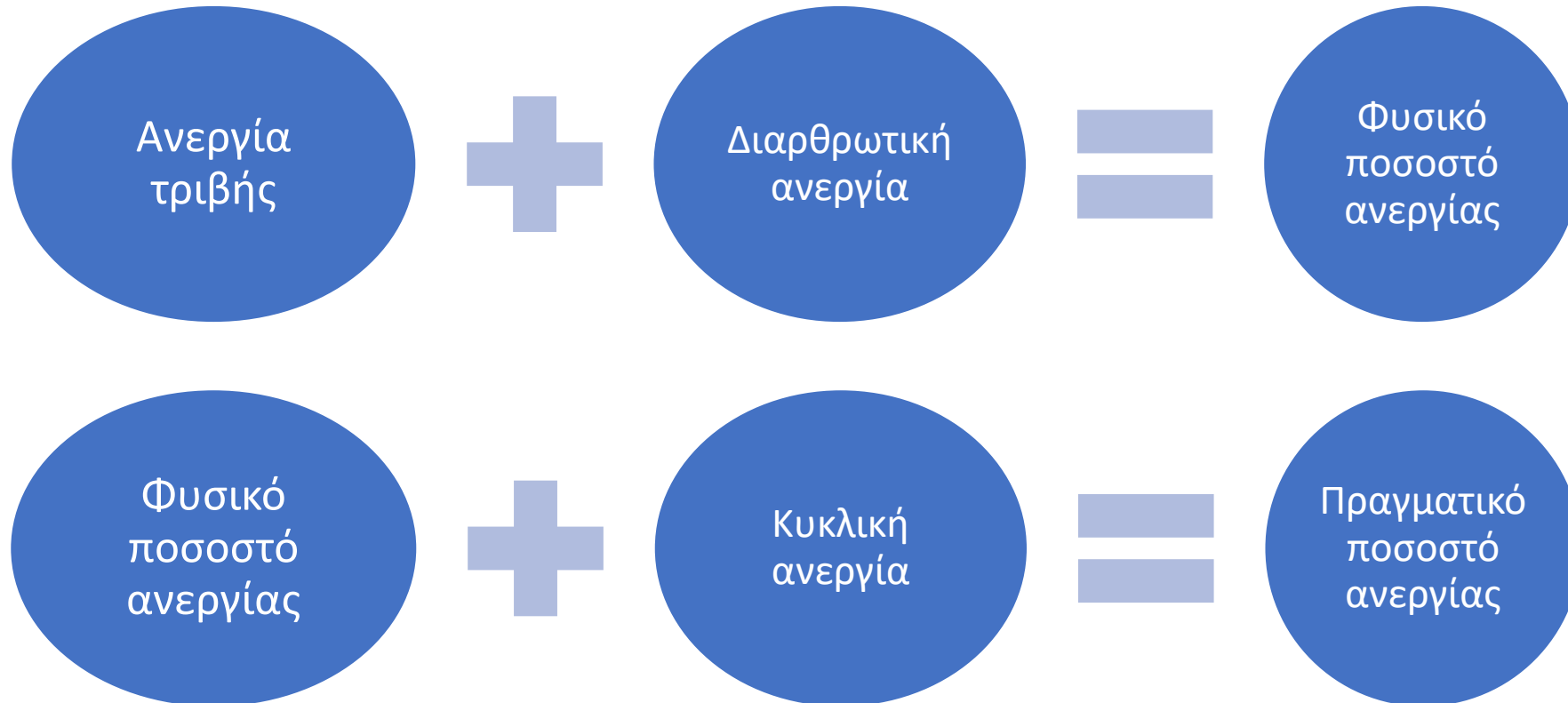
Η κυκλική ανεργία προκαλείται από την αναντιστοιχία μεταξύ του γενικού επιπέδου τιμών και του γενικού επιπέδου μισθών σε μια οικονομία, η οποία με τη σειρά της αποδίδεται στη δυσκαμψία των δύο μεγεθών στη βραχυχρόνια περίοδο.

Συνεχίζεται...

Φυσικό ποσοστό ανεργίας

- Ως φυσικό ποσοστό ανεργίας ορίζεται το **κανονικό** ποσοστό ανεργίας γύρω από το οποίο **κυμαίνεται** το **πραγματικό** ποσοστό ανεργίας.
- Η **απόκλιση** της ανεργίας από το **φυσικό** ποσοστό της ισούται με την **κυκλική** ανεργία.
- Το φυσικό ποσοστό ανεργίας ισούται με το **άθροισμα** της ανεργίας **τριβής** και της **διαρθρωτικής** ανεργίας.
- Το άθροισμα του φυσικού ποσοστού ανεργίας και της κυκλικής ανεργίας μάς δίνει το **πραγματικό** ποσοστό ανεργίας

Φυσικό ποσοστό ανεργίας

Το φυσικό ποσοστό ανεργίας στις ΗΠΑ

Οι μεταβολές της κυκλικής ανεργίας είναι πολύ εντονότερες και συχνότερες σε σχέση με το φυσικό ποσοστό ανεργίας.

Συμμετοχή στο εργατικό δυναμικό

Ποιοι παράγοντες επηρεάζουν τη συμμετοχή στο εργατικό δυναμικό;

- **Επιδράσεις του κύκλου ζωής και δημογραφία**

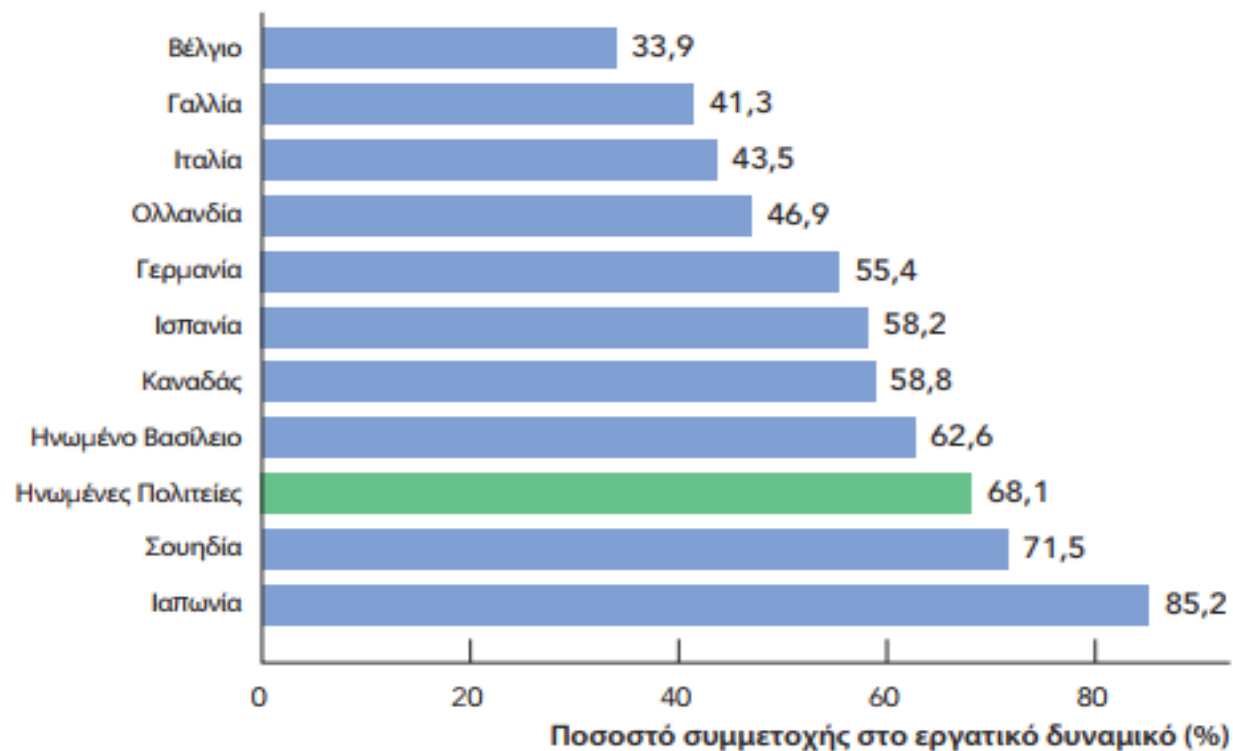
- Τα ποσοστά συμμετοχής διαφέρουν ανάλογα με την ηλικία
- Η συμμετοχή στο εργατικό δυναμικό είναι μεγαλύτερη για τα άτομα ηλικίας 25-54 ετών
- Σε χώρες με τάση πληθυσμιακής γήρανσης το ποσοστό συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό θα βαίνει φθίνον

- **Κίνητρα**

- Φόροι και επιδόματα: Οι φόροι αποθαρρύνουν την εργασία και τα επιδόματα ενθαρρύνουν την κατανάλωση «ανάπαυσης» αντί της εργασίας.
- Κίνητρα για την αύξηση της συμμετοχής των γυναικών και άλλων κοινωνικών ομάδων στο εργατικό δυναμικό

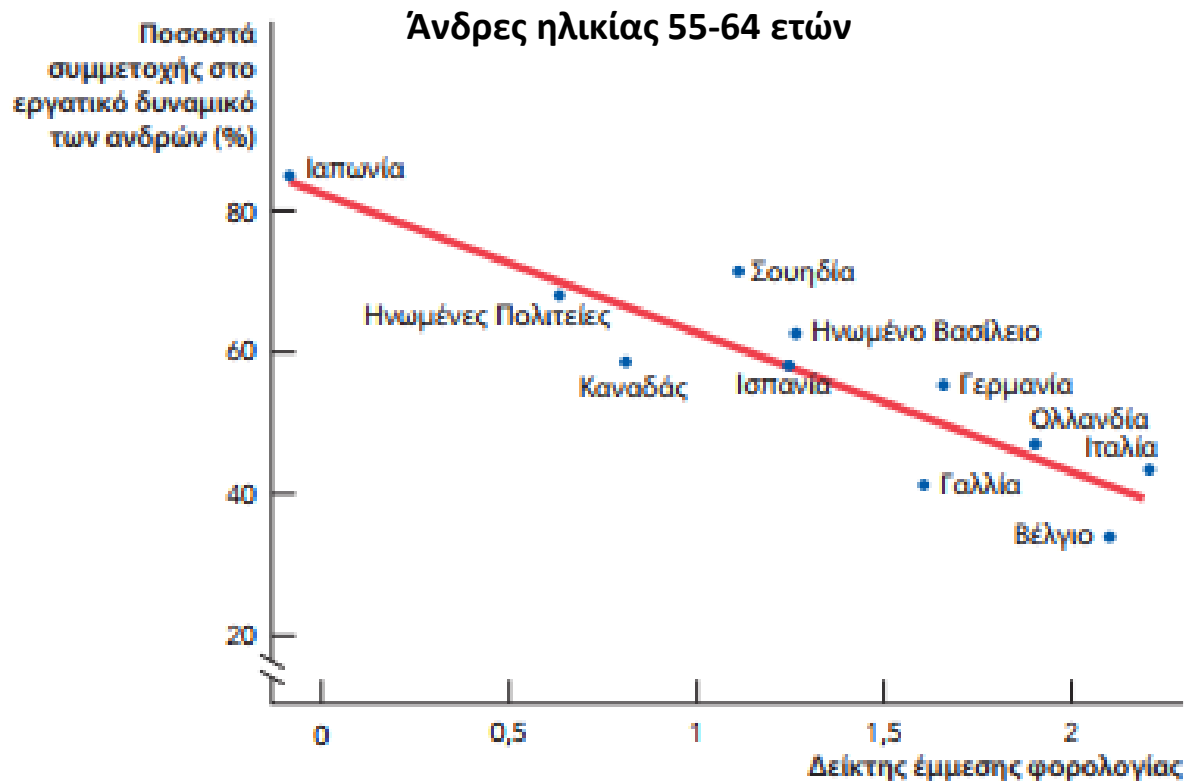
Κίνητρα συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό: Η περίπτωση των κυρώσεων σε όσους επιλέγουν να εργάζονται μετά την ηλικία συνταξιοδότησης

Ποσοστά συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό για άντρες, ηλικίας 55-64 ετών

- Χώρες όπως το Βέλγιο και η Ολλανδία επιβάλλουν χρηματικές κυρώσεις σε όσους επιλέγουν να εργάζονται μετά την ηλικία συνταξιοδότησης.
- Στις ΗΠΑ οι συνταξιούχοι μπορούν να συνεχίσουν να εργάζονται χωρίς να υφίστανται την παραμικρή εισοδηματική απώλεια.

Κίνητρα συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό: Η περίπτωση της έμμεσης φορολόγησης της εργασίας

- Σε χώρες στις οποίες η έμμεση φορολόγηση της εργασίας είναι υψηλή, το ποσοστό συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό είναι χαμηλό.
- Η αποθάρρυνση των ηλικιωμένων ατόμων για συμμετοχή στο εργατικό δυναμικό αυξάνει τη φορολογική επιβάρυνση όσων συμμετέχουν σε αυτό.
- Το κόστος χρηματοδότησης των συνταξιοδοτικών συστημάτων επιβαρύνει τους συμμετέχοντες στο εργατικό δυναμικό

How coronavirus could do real, long-term damage to women's careers

If women continue to lose workforce gains in this economic downturn, that could have massive repercussions on the gains women have made in the workforce in recent years, by exacerbating pay and promotion

As record unemployment numbers continue to grow, women are suffering more than men when it comes to layoffs. And with looming concerns about whether schools will reopen in the fall, parents worry they may have to choose between their jobs and their families. That calculus could have a bigger impact on working women, who have taken on the greater share of home-schooling and child care.